

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 c
 Helyben káhos korva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és
 Szombat utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 2.
 A szerkesztőség kérésekre visszajáró
 vagy megismerésre nem vállalkozik.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadónálban intenzív.
 Helyes minden ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD július 10.

Politikai caviár.

— Fővárosi munkatársunktól. —

Budapest, július 10.

Hock János, a régi nemzeti pártnak kiváló szónoka mondott ma beszédet — az ellenzéki padokról. Sokáig hallgatott. Otödfélévig — míg a szabadelvű párthoz tartozott, alig szólalt fel egyszer-kétszer. Sok mondani valója volt hát ma — gondolni lehetett.

Otlettel, tüzzel, szenvedéllyel beszélt, — ezt is gondolhatta róla mindenki, a ki az ő ritka szép szónoki talentumát ismeri. Elemében volt s a pártfegyelem nem szabott ma határt neki.

Az obstrukció unalmas egyhangúságában igazi politikai caviár volt az ő mai beszéde s ebben az élvezetben bőven lesz része ezután a képviselőháznak és híres karzatának.

Egyesek Hock mai beszéde kapcsán tovább fűzik a politikai kombinációkat, melyek egyelőre szintén caviár számban mennek, de valóra váltukban nem sokan hisznek.

Mi is csak mint ilyen kőszá hirt adjuk tovább — megerősítés nélkül.

Hock János — úgy mondják a politikai időjósok — csak pionir, előfutár, előhírnöke egy újabb szecsesszióknak, a mely ha megvalósul, teljes lesz a politikai élet válsága.

Legközelebb Szentiványi Árpád, a volt nemzeti párt alelnöke (ma a szabadelvű pártnak is alelnöke) fog interpellációt intézni az új honvédelmi miniszterhez, hogy mi a programja a katonai kérdésekben Apponyiéknak tett ígéretekre vonatkozólag? Ha Kolozsváry miniszter nem ad kielégítő választ, akkor a volt nemzeti pártiak kivonulnak a szabadelvű pártból — élükön Apponyival, ki állítólag ismét leakar mondani az elnökségről.

Lemondásának okául azt emlegetik, hogy Hédervárynak megígérte ugyan támogatását, de nem bizik benne, hogy a jelen körülmények közt békés, alkotmányos uton kivezethesse a miniszterelnök az országot a politikai válságból, — ő pedig más eszközök alkalmazásában nem akar közreműködni.

Héderváry még messze van attól, hogy »más« eszközökhöz nyulhasson, ha akarna is (a mi legalább is kétséges), tehát ezek a politikai kombinációk is csak amolyan caviárok.

Arra jök, hogy élénkítsék, frissebbé tegyék az obstrukció unalmában kifáradt idegeket — egyébre alig.

Bezeredy Viktor kitüntetése.

A hivatalos lap közli, hogy a király dr. Bezeredy Viktor belügyminiszteriumi miniszteri tanácsosnak a közszolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a *Szent István-rend kiskeresztjét* díjmentesen adományozta.

Akció Barabás ellen.

Mig odafent Budapesten a politikai élet tengelye Barabás körül forog, idelent Váradon pedig Barabás pártja készülődik vezérének vasárnapi beszámolójára, mely kétségkívül politikai esemény lesz, — addig politikájának váradai ellenfelei ellensúlyozni iparkodnak Barabás akcióját. Ma reggel »Több választópolgár« plakáton hívja fel a választó polgárokat, hogy Barabás Béla ellen állást foglaljanak.

E felhívás a többi közt ezeket mondja:

Barabás Béla ur, városunk országgyűlési képviselője a választó polgárokat kívánja meghallgatni, hogy az obstrukció tovább folytatása melletti politikai magatartását a választó polgárok helyeslik-e? s e célból a f. hó 12-én d. n. beszámolóját meg fogja tartani.

Ennek az obstrukciónak most már tárgya sincs, mert a katonai javaslatokat az új kormány visszavonta! Mégis folytatni akarják az obstrukciót, ami a parlament munkaképességét jelenti és napról-napra hatványozódó kárt okoz a nemzet békés fejlődésének.

Belátta ezt Nagyvárad város törvényhatósága is, mely az obstrukciót egyhangulag elítélte.

De belátta a nemzet halhatlanjának, Kossuth Lajosnak fia, Kossuth Ferencz is és vele belátták a 48-as párt higgadtabb és nyugodt politikai vezérférfiai.

Es szembeszállva, sem saját pártvezére Kossuth Ferencz szavát, sem kerületének Nagyvárad törvényhatóságának határozatát, sem párthívei nagy részének óhaját, sem a nemzet gazdasági és politikai érdekét nem veszi döntőnek saját elhatározására nézve a város követe.

Hanem pártjának legszélsőbb elemeire támaszkodva, a nemzet mai alkotmányát érték-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ötlevelű lóhere.

Irtá: René Bazin.

— A négylevelű lóhere nem nagy ritkaság és mindjárt hozzá kell tennem, hogy szerintem nincs is annak valami különös értelme. Az Ön babonatek franczia hölgyei nagyon tévednek, ha azt hiszik, hogy az boldogságot hoz a gazdájára. Még sohasem tett boldoggá a négylevelű lóhere senkit — higgye meg ezt egy olasz nőnek.

— S az ötlevelű sem, Contessina?

— Az már más — szól az amaz bájos nevetéssel, melynek fő varázsát a nyitott szájnak a szépsége, a hang üde csengése s a vidám, boldogságra teremtett arca és szemének tekintete közt levő nagy ellentét képezte.

— Igen! Az a halandó, a ki ilyenre akadt, igazán boldognak vallhatja magát. Mindjárt a legelső vágya teljesedésbe megy neki. De mi csoda ritkaság egy ilyen növényre ráakadni!

Csupán két vagy három pontján a földnek látják még virulni a Gazzanó hegyén Itáliában, Tiroloak egyik völgyében és egy erdőszélén, mely innen nem messze, a Mont de Coleren húzódik tova. Ha a megmászására határozom magamat, kegyed is segíteni fog nekem a kutatásban. Azonban egy kukkot se szóljon a dologról Guiseppe Buttinak. Gyűlölm ő!

Barátom, aki ezt a beszéd töredéket, mely annak idején Chambery egyik szállodájában folyt le, velem közölte, még megfogdotta szavait következőkkel:

— Képzelnem sem lehetett valami igézőbb és lebilincselőbb teremést ennél a viruló, fiatal leánynál. Magas és karcsu volt a termete, gyermekkorától kezdve szokva volt a kényeztetéshez és ahhoz, hogy mindenki bámulja, csodálja őt, ami úgy látszott, sem terhére nem esik, sem nem hizeleg neki. Huszonötödik évében volt. Ha valahova ment, nővére, a ki valamivel kisebb és fiatalabb volt és szintén igen csinos, kísérte utjában. A lány mellett semmibe sem vették őt; úgy tekintették, mint valamely szép tárgyról vetődő árnyékot.

A két fiatal lány minden évben eljött anyjával Szavonába. Csak kevés időt töltöttek a szállodában s megfigyeltem azt, hogy mily gondosan kerüli Contessina Laura, hogy egyik szülőföldije, Butti Guiseppe gróf, egy régi florenzi család tagja, vele szóba ereszkedhessék, vagy neki köszönhessen.

A férfi legkevesebb negyven évet mutatott, beteges alak volt és szemmel látható jelet adta annak, hogy mennyire bántja őt és fáj neki a leány semmibevevése. Elárulta ezt a fájdalmat kezének egy-egy mozdulata, melyet olykor-olykor idegesen kapott vissza maga felé, mintha valaki megsebezte volna, vagy pedig reszkette, görcsösen nyújtott ki a levegőbe.

Kezei nem szólottak mellette, jó kemények és veszélyesek voltak arra, a ki a közbeszédet értette és Contessina Laura, »nagyvilági« hölgy, a ki olyan nagyszerűen tudott uralkodni maga felett, épúgy rettegte azokat, mint a gróf szemének a tekintetét. Beszéltek az emberek, hogy a gróf csupa bosszúból azért, hogy az ő forró szerelmét visszautasította, kihívó módon bókjaival üldözi és mások előtt haszontalan szemrehányásokkal illeti őt.

CZILLÉR IMRE

nagy áruházában,
 Olaszi, Fő-utczán

most történik a szokásos évi leltár felvétel, mely alkalomból az összes raktáron levő nyári idény-cikknek meglepő olcsón lesznek kiárusítva, u. m.: női selyem batist és zephir blousok, napernyők, gyönyörű mosó kelmék, selymek, zephirek, crettonok, női és férfi fehérneműek, különleges ujdonságok férfi ingekben, női, férfi- és gyermek kalapok, harisnyák, keztyűk, övek, fürdő-ruhák, sapkák, czipők, szőnyegek, függönyök, asztal- és ágyterítők beszerzésére felhívjuk a n. é. vevőközönség b. figyelmét

Czillér Imre nagy áruházára.

Maradékok minden elfogadható áron.

telennek hirdette, az obstrukciót tovább akarja folytatni.

A veszély nagysága kényszerít minket arra, hogy kilépjünk a télen szemlélődésből és figyelmeztessük a város közönségét, hogy a nemzet legfontosabb javai kockán forognak s a kik kezében a kocka áll, könnyelműen játszanak a politikai élet asztalánál.

Hazafias kötelességet akarunk teljesíteni, midőn kifejezésre óhajtjuk juttatni Barabás Béla képviselő úrral szemben is az obstrukció folytatását elítélő nézetünket.

Ennek részleteit mi is gyűlésen, folyó hó 12-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a kereskedelmi csarnok nagy termében beszéljük meg.

Ezek után el lehetünk készülve, hogy vasárnap furcsa politikai demonstráció színhelye lesz városunk.

Még csak az hiányzik, hogy a szociálisták is rendezzenek valami népgyűlést és lehetőleg mind a három csoport egy helyen és egy időben jöjjen össze, akkor aztán érdemes lesz ide figyelni erre a politikai zűbészre.

A verbászi választás.

Zomborból táviratozzák: A verbászi kerületben a választás ma reggel rendben megkezdődött. Dr. Csillag függetlenségi párti jelölt visszalépett, most tehát három jelölt van, Vojnits báró szabadelvűpárti, Terék dr. függetlenségi párti és Grossmann szocialista. Vojnits báró győzelme biztosítottnak látszik.

A császár silbakja.

Egy bécsi könyvnyomatos lap, mely igen közel áll az osztrák kormánykörökhöz, a következő jellemrajzot adja, még pedig állítólag egy magyar szabadelvű képviselő tollából, az új miniszterelnökről:

Gróf Khuen-Héderváry, az új miniszterelnök egészen sajátos és épenséggel nem vonzó benyomást tesz. Ugy viselkedik, mint ahoz, a mi a pártkörökben, a képviselőházban, vagy a sajtóban történik, semmi közös sem volna. Ugy néz ki, mint egy silbak, akit a császár állított fel és aki nem lát mást, mint

a maga őrházát és a mellette lévő nyitott kaput. Van-e ennek az embernek valami titkos, szigorú utasítása, avagy csak tettetése az, amit Khuen-Héderváry tanusít, — hogy magatartásával Budapesten sem rokonszenvet, sem barátokat nem szerez. A magyar szereti a czéltudatos, erős politikust. Ezeket támogatja vagy támadja, de nyíltan és leplezetlenül. Olyan államférfiak, akik titokzatos köpenybe burkolóznak és a kalapjukat mélyen a szemükbe huzzák, itt szokatlanok és nálunk sem barátokra, sem hívekre nem találunk. Meglátszik a miniszterelnöknél, hogy valami missziója van és hogy nagy kedvet érez lehetőleg soká lakni a budai várbeli palotában. De ha azt hiszi, hogy ő egyedül, a maga erejére támaszkodva, intim barátok és ugynevezett klikk nélkül fönn tudja majd tartani magát, akkor nagyon tulbecsüli a saját erejét, vagy pedig nem ismeri Magyarország politikai talaját. Tény az, hogy a mai napig senkise »dörgölődik« hozzá és hogy azokat, akikkel érintkezik, csak a kíváncsiság bántja, de a rokonszenvet egyikük sem érez iránta. Annyi már ma is bizonyos, hogy gróf Khuen-Héderváry eddig senkit se volt képes meglepésztetni, — már azért se, mert senkise bizik benne. Már azzal is tisztában vannak az emberek, hogy ő nem kiváló egyéniség, hogy a tudása sok irányban nagyon hiányos. Egyetlenegy politikai frakció, egyetlen budapesti lap sem érdekli őt. És vele szemben is mindenki tartózkodó, helyesebben visszautasító. Még azok is, akik óhajtják, hogy a béke helyreállítására irányuló missziója sikerüljön, azok is csak azért óhajtják ezt, mert szeretnék, ha végük lenne a tarthatatlan állapotoknak, főleg gazdasági téren. De ha ez megtörténhetne is, akkor is általában úgy vélekednek, hogy gróf Khuen-Héderváry aligha fogja magát tarthatni az 1903. év őszén túl. Még pedig azért sem, mert az ellenzék kezdetől fogva hazafias kötelességének tartja, hogy az idegent, a Bécsből küldött misszionáriust eltávolítsa a miniszterelnökségből. És ha az obstrukció a jövő héten leszerelne is, — ami még mindig nem bizonyos — úgy a személyes harc szeptemberben megint elkezdődne, csak hogy akkor Kossuth és mérsékelt hívei is részt vennének benne. A liberális pártban őt olyan ember sincs, aki a miniszterelnökért exponálná magát. Akik tehát gróf Khuen misszióját kitalálták, se neki, se Magyarországnak, sem a monarchiának nem tettek szolgálatot. Ezt már a legközelebbi hetek is kétségtelenül be fogják igazolni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 10.

Elnök Tallián Béla.

Nehezen gyűlekeznek ma megint a képviselők. Annál gyorsabban telik meg a karzat. Hock János a mai nap főszónoka. Őt meghallgatni gyűlnek annyian a karzatra.

Tallián Béla elnök elnököl ma is. Fél-tizenegykor nyitja meg az ülést. Jegyzőkönyv felolvasása után előterjeszti a soron lévő jelentéseket. S ezzel máris a napirend, a miniszterelnök programjáról való vita folytatása következik.

A napirend.

Bedőházy János az első szónok: Sok szó esett itt — ugymond — az adott szóról, majd a párttáborokról. A 48-as párt adott szavának sziklaszilárdaságára építettek — legalább úgy mondták — Kossuth Ferencz és Khuen-Héderváry. Az országban az a nézet keletkezett, hogy a bán kormányának megalakulása és a 48-as párt állásfoglalása közt ok és okozati összefüggés van. Ez aztán még nagyobb bizonytalanságra vezetett. (Zajos helyeslés balról.) Pedig, amint a miniszterelnök és Kossuth nyilatkozataiból kitétnék, itt formálisan szó nem adatott. Egész más két férfi közt a magánéletben vett becsületesség. Ilyen a privátéletből merített alakíságot a politikába áttütni nem szabad. Mert ha igen, akkor miért foglalta el a bán a miniszterelnöki bársonyszéket, minek megy el oda vezérnek, miért kellemezteti meg ott, ahonnan Darányi Ignác mostani miniszter-társának segélyével kitessekkelték.

Holló Lajos: Az ajtón kidobják, az ablakon visszajön.

Bedőházy János: Ha valakit a magánéletben kiutasítanak egy házból, még pedig csúfosan (. . . Ugyvan! balról), az akkor be nem teszi a lábát megint oda, amikor a lakók nem változnak, legalább is addig, amíg nem hívják, de semmiesetre sem telepszik ezeknek erőszakkal a nyakába. (Nagy tetszés a baloldalon.)

Holló Lajos: Katonai beszállásolás.

Bedőházy János: No de hát ez a magánéletben van így, ahol az ilyen viselkedést igen gúnyosan megmosolyognák. A politikában ez egészen másképp van, itt lehetséges eféle erőszakos beszállásolás.

A másik kérdés a párthatározat, melyet olybá tüntetnek föl, hogy a függetlenségi párt

— Ez az ember igen sok fájdalmat okoz neki — beszélte nekem egy napon az anyja a szalon egyik sarkába — és én félek előre attól, a mi történni fog. Szép leány léte minden férfit kiköször, a leggazdagabbtól kezdve a legfiatalabbig a legtúzesőbb gavallérig, olyanokat, akiket már nem csiphet meg az ember később, ha egy kissé korosodik s az idő eljár felette. Már pedig ő felette is eljár az idő valamikor. A milyen közönyösnek látszik ez a lány, olyan fogékony a benyomások iránt. Azt képzelem, hogy ennek az embernek rossz hatalma alatt áll.

Meg van győződve, hogy borzasztó szerencsétlenség érne tőle a férjével, ha hozzá menne, a nélkül, hogy azt a varázst és ígéretet megfontaná. Mi olaszok több-kevésbé babonások vagyunk: Ne nevesse ki a vallomását, amit őnek teszek: lányom tüvé tesz mindent, csak hogy valahol egy ötlevelű lóherét találjon, melyet talizmánul hordana magával, hogy azzal a földfeletti szellem hatalmát megtörje. Ha megtalálva, meg van mentve. En ismerem őt, csak ez tudta attól a titkos félelemtől megszabadítani, melyet a gróf iránt érez. Valóban sokszor azt hiszem, hogy ámbár gyűlöli ezt az embert, egyszer csak meghajlik a kényszer előtt s engedve a titkos hatalomnak, hozzá megy feleségül s ezzel a maga és a mi végzettszerű szerencsétlenségünket idézi a fejünkre. Holnapután felmegyünk a Mont de Colerere. Kísérjen el bennünket utunkra . . . Adná a jó Isten, hogy nyomára jönnének már egyszer annak a ritka növénynek, melyet hiába kerestünk volt a Gargano nemzedékei közt.

Harmadnap vasuton Chamberyből Calozba utaztunk. Contessina Laura ragyogó szép volt, mint mindig és sokkal vidámabb, mint egyébkor. Aix állomáson, mely zsufoltig tömre volt utasokkal, kihajolt a vagon ablakán és ezzel szórakozott, hogy az idegenek ruhaviselésében gyönyörködött.

Egyszer csak hirtelen visszahúzódott. Arcza halott halvány lett.

— No nézze már — hebegte akadozva — ő megint itt van . . . Biztosan tudom, hogy itt van.

En is kihajoltam. Színét sem láttam sehol annak az előregörnyedt alaknak, sem pedig annak a bizonyos világos színű bajusznak, melyet a sokaság közt kerestem.

— Nem, ő nincs itt grófnő, kegyed csatlakozott. Egy félóra mulva már utban leszünk teljesen magunkban a szent liget felé.

Hitelt adott szavaimnak és újra felvidult. S csakugyan, midőn Calozban a vonatról leszállottunk, rajtunk kívül senki sem vette útját a Mont de Colere-nek. Kocsink sebesen robogott előre. Ugy látszott, hogy a falvak alszanak, kint a rónán ellenben az aratók riasztgatták fészkekről a suhintó kaszával, hangos beszédjükkel és a járókelő kocsikkal a fűrjetek kicsinyeikkel, melyek lóhalálában menekültek a vetések közt és szárnyukkal surolták az érett kalászatokat. Délután 2 órakor bent voltunk a hegyek kellős közepén, ama részén a fáserdőknek, mely még megérdemli az erdő nevet, hanem csak bokrok és bozótokból áll. En mentem elől Laura grófnő-

vel, pár lépéssel jöttek utánunk a lány anyja és nővérei. Több ut itt nem volt. Majd a falyagók által vágott csapáson, gyalogösvényen haladtunk előre, majd a kis hegyi patakok kiszáradt medrében, melyeknek napjai azonban megvoltak számlálva.

Lassan hágtunk magasabbra és minél feljebb jutottunk, annál jobban tapasztaltam, hogy mennyire aggasztja és kínozza a három hölgyet valami gondolat. Csupán Laura vállolta be, hogy perczről-perczre jobban urral lesa rajta a félelem. A többiek ellenben időnkint azt tették, hogy le-le hajoltak, egy-egy lenyuló ágat huzztak félre az útból, vagy a mohokat és alpesi virágokat nézegették s közbe-közbe egy erőltetett, kényszeredett mosolyra húzódtott a szájuk. Mindéddig nem találtak semmit. Nekem a kirándulás előre látható kudarczán, ennek a három heves léleknek babonás hitén s azon a titkos seben járt az eszem, melyet egy kis zöld levél megtud gyógyítani.

— Őt fogunk csak ráakadni, a hol a tavaszi hóvirág határa van — szót Laura — a fenyők régiójában. Olyan gyenge az istenadta, hogy a legkisebb fuvalom derékon törí és úgy fél a naptól, hogy egy fényugár is megölheti.

Menjünk még magasabbra.

Nemsokára egy ősrégi fenyőerdőbe jutottunk. Az aranyozott törzsek kitesztettek a sötét lomboltozatok alól. A világosság oldalról jött és változó, játszi csillogást vetett a sötét dom-ra. Külön váltunk, széjjel oszoltunk az-

határozata tette lehetővé, egy 67-es kormány megalakulását. Erről szó sem lehet, mert ez szexuális aberráció volna. Itt csak egy megegyezés tudomásul vétele forgott szőnyegen, egy megegyezés, mely a kibonyolódást lehetővé tegye. Ennek ő sem lett volna ellensége, ha egy arra alkalmas egyénnel állottunk volna szemben. De ez nem történt.

Elismeri, hogy a nemzeti vívmányokat obstrukcióval elérni nem lehet, mert hiszen az obstrukció a rendes parlamenti munka megakasztása. A függetlenségi párt az önálló nemzeti hadsereg híve, de azért a részletek megvalósításáért is küzd. Hiszen az volt eddig a párt baja, hogy mindig csak elvi kinyilatkoztatásokra szorítkozott, csak élő tiltakozás volt. De a többség soraiban legalább a volt nemzeti pártnak kellett volna egy lépéssel közelebb jutnia aspirációihoz. Mindannyit azonban költi a pártkötél, így aztán a császári abszolút akarat szabadon érvényesülhet. Nem a pártfegyelem, hanem az elvek egységessége fűzve egyívó a pártokat. Így épp volt a liberális párt is kilencz évvel ezelőtt a bán visszautasításában. Am négy év alatt Széll Kálmán vagy Vészi József érája alatt bevették magukat a bomlás csirái a nagy pártba s mégis csak Vészi József volt az, aki kilépett a pártból. Ez azonban, fájdalom, nem sokat változtat a helyzeten.

Vészi József: Splendid isolation!

A függetlenségi pártnak nem kell egy a pártfegyelmet tekintenie, mert benne megvan az elvek egyértelműsége. (Helyeslés balról.) A jelenlegi pártalakulásokat nem tartja helyeseknek. Nem a parlamentarizmus mondott csődöt, hanem a mostani párttörmölés. — Foglalkozik ezután a miniszterelnök programjával. Egy kissé homályos, sokféle magyarázatra alkalmas. Esetről-esetre kell tehát majd a miniszterelnökkel szemben való magatartást megállapítani. Szívesen le is tenné a fegyvet, ha a miniszterelnök őt megtudná nyugtatni. De hisz katonai engedményeket nem kapunk, sőt a gróf ur a klotürtől sem riad vissza. Nincs bizalma a miniszterelnök iránt. (Zajos tetszés balról. Szónokot sokan üdvözik.)

Hock János.

Hock János: Klasszikus képpel von parhuzamot a mai politikai helyzetre. Széll Kálmán mint a klasszikus faroszi torony egy nap csak eltűnt s fel sem ocsudott az ország a meglepődéséből, már is új név van a régi helyett. *Khuen-Héderváryé* és máris tódulnak

e név fénykörébe a hódolók. Elmondhatjuk Hamlettel:

»O, badar hamarság!...« (Zajos taps balról.) Négy éve, hogy egyesült volt a nemzeti párt a szabadelvű párttal. Ma már mindenki tudja, hogy ez a pártegyesülés nem igen sikerült. Nem vegyülés volt ez, hanem keverék. Ha tehát őszinték és igazok akarunk lenni, be kell ismerünk, hogy ez a politikai próbázasság nem sikerült. (Taps balról.) Csak olyan századvégi házasság volt az, melyet nem a kölcsönös szeretet, hanem a politikai célszerűség fűzött. Csak a világ előtt enyelegtek, odahaza titkos gyauakvással nézték egymást mert mindenki tudta, hogy a másik a titkos fiókjában más ideáknak arcképét rejtegeti. (Zajos taps és éljenzés balról.) Azoknak volt igazuk, kik ezt a pártegyesületet nem tartották tartósnak, Beöthy Ákosnak.

Vázolja a különbséget, mely a két pártot a Tisza és Apponyi pártot elválasztották egymástól. Majd Széll programjának befolyását ecseteli és áttér a legújabb eseményekre.

A Tisza korszak nagy lejtőjével szemben Andrássy Gyula beszéde előrehaladás a hadsereg nemzetivé tételének törekvésében. Hatalmi eszköznek tekintették csak a hadsereget és nem nemzeti erő megnyilvánulásának. Ususnak tekintették Tisza alatt az abusust a katonakérdésben. Felfelé pedig úgy állították oda a nemzeti követelményeket, mint felforgató törekvést a kiegyezés ellen. (Nagy tetszés a bal és szélsőbaloldalon.) Így támadt bizonyos feszültség a korona és a nemzet közt.

Már Berzsenyi megmagyarázta Stejni angol nagykövetnek, hogy mi éppen úgy állunk Ausztriával szemben, mint Anglia Skocziával. Es mégis még manapság sincs tisztában a külföld helyzetünkről Ausztriához. Az idegennek legelső kérdése, van-e hadseregünk? A válasz habozás után csak az lehet, hogy csak elvben van. (Nagy tetszés a szélsőbalon.)

A szerb véres esetet hozta szóba. A szerbek azt mondták, megtehették a dolgot, mert ők nemzet. Es mi, mi nem vagyunk nemzet. (Mozgás a jobboldalon, tetszés a szélsőbaloldalon.) Ne értsék félre e dologban. Pusztán azt

akarta kihozni, hogy a nemzet, ha nemzet, rendelkezhetik hadseregével és fejedelmével. (Tetszés balról.) Nálunk a hadsereg tilalom fa. Azt mondják, hogy ha eszel belőle, halál fia lesz. Elég volt ebből a hazugságból! (Viharos éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Megesküdött önmagának, hogy soha a saját lelkiismerete ellenére, opportunitásból semmiféle politikai irányzatot nem támogat. Időszertlenül tartotta a Széll elleni obstrukciót, de a mostani regime alatt végzetes hibának tartaná a leszerelést.

Az egész nemzet fellelkestült, ne lohasszuk le. Ne tegyük el a lelkesedést konzervnek (Nagy tetszés a szélsőbalon). Ne úgy járjunk, mint a gazdasszony az egykori tyukkal, a mely jóideig ült a tojásan, azután fölkel, hogy majd később tovább költi. (Viharos tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Khuen grófot nem ismeri személyesen, azt mondják róla, törvénytudó és magyar ember. De annyit tud róla, hogy a mikor bennünket ijesztgetni akartak, akkor az ő nevét emlegették.

Khuen neve a mumus. A miniszterelnök politikai arculatját senki sem ismeri. Az egyszerű királyfi meséjét mondja el, a ki ezt mondta leendő arájának:

— Mindaddig nem látsz, a mig le nem mosod arczdról a festéket.

En is azt mondom a kormányelnöknek, hogy mig nem látom, hogy mennyi az arczán a magyar festék és mennyi a bécsi pirosító. (Viharos tetszés balról.)

A szónok szünetet kért, a mit az elnök megadott.

Szünet után folytatta.

Asztalosok sztrájkja.

Sajátságosabb sztrájk még nem volt városunkban, mint az asztalosoké.

Egy szép reggelen kimondta a famunkásoknak egylete a sztrájkot, melybe mindenkinek belé kellett lépni, kivéve a Rimanóczy gépekre berendezett asztalos telepét, mely akár egymaga el tudja látni az összes asztalos munkákat.

zal az ürügygyel, hogy így nagyobb kilátásunk legyen a sikerre, valójában pedig azért, mivel valamennyiünkre nézve keserű volt a kiábrándulás. Csa szórványosan, itt-ott akadt egy-egy lóhere. Egynek sem volt öt levele, még csak négy sem. Volt azonban sok más csodája az erdőnek.

— Jöjjen ide hamar — szólottam Laurához. Odajött hozzám. Szemeink előtt, a meredek szélén egy nagy fényő feküdt, melynek óriási gyökere két ágra szakadva, két hatalmas görbe pilléreket képezett, melyek olyanok voltak, mint egy boltozat. A fát rég levághatták lábáról, mert az eső és hó már a fa beléig bevájta magát s a hatalmas szervezet már csak kihalt rostokból állt, melyek félig-meddig elporlódtak s melyeket csupán néhány hancs darab és a faedény tartott valahogy össze. Ez a farom azonban egész világát hordozta magán a kisebb növényzeteknek: mohokat, gombákat, különböző kuszó növényeket, melyek majdnem össze nőttek már a fával. Némelyiknek a színe sűrű volt, melyek hosszú szárazon ültek és felfogták a világosságot, a másiké sárga, levelét hullajtott lilomok, továbbá vad geranium, végül a fatörzs külső színe melybe egykor a balta behatolt, bevonva a szél által mindenfelől oda sodort magvakkal, melyek csirát eresztve kihajtottak,

u. m. földieper, szeder, páfrány, kikerics és fűvek minden féle színben és szárákkal.

Laura egyet sikoltot, neki esett annak a virágkosárnak, melylyel az erdő kinalgatta, majd felém nyujtva kezét, egy vékony száracskát mutatott felém, melyet a két ujja közt tartott, s melyet öt levél koronázott.

— Megtaláltam! Megvan mama! Nézd!

En még egyszer megolvastam a szirmokat, mert félttem, hogy előbb tévedtem. Meg volt, itt volt tehát csakugyan a drága növény, az emberek mesterkedéseit megrontó, ártalmatlanná tevő csodafű, ez az igazi talizmán!! Tanuja lettem egy könyhullatásban gazdag jelenetnek, majd meg egy hatalmas örömjongásnak!

A hazatérés csupa édes álmok és ábrándozás közt esett meg, melyet kiki az ő imádott eszményképe körül szőtt, a ki a lelkét uralta.

Midőn ama hely mellett, a hol Laura az ő féltett kincsét szakasztotta, elhaladtunk, úgy tetszett nekem, mintha valami emberi alakot láttam volna a sűrűségben elsuranni. Ugy kellett lennie, hogy az illető vagy hirtelen eltávozott vagy elrejtőzött, mert csak egy pillanatra láthattam s a jelentéktelen esetről nem is szóltam utitársaimnak semmit.

— A mi örömetem annyira fokozza, az az, — szölt a lány, midőn a hegyről lefelé

jöttünk — hogy minden feltétel együtt van, a mi a növény erejét teljessé és legyőzhetetlenné teszi: magam láttam azt meg, magam szakítottam le a tövéről és az erdőnek ezt a félreeső zugát senkinek a »rossz tekintete« nem érintette.

A levelet egy kristály medaillonba zárta el a lány, mely aranylánczon függött a nyakában.

Az egész uton visszaterőben egyéb gondolat sem járt a fejében, csak ez: »Ő megvan szabadítva!«

Lelki szememmel még most is látom a szálloda éttermét, a hova az estén elkésve érkezünk meg. Contessina Laura azon csak akkor vette észre magát, mikor lelt, hogy az asztalnál gróf Buttival szemben foglalt helyet.

Eleinte nem kerülte a gróf tekintetét, még mintha daczolt is volna vele! Még ma is előtem van annak a tejeles bajuszu, merev szemű olasznak a szemtelenül vigyorgó arca. Látom, hogy nyitja ki száját, hogy csendesen odaszóljon a grófnőnek. »Laura grófnő, én is out voltam, midőn a szerencsét hozó lóherét szakasztotta!«

Látom azt a sürgés-forgást és nagy zavart is, mely az egész teremben támadt, midőn erre a szép fiatal leányt ajultán szállították fel az ebédlőből a szobájába. —

LAWN-TENNIS cipők, övek, angol fehér és színes mellények, esőkabátok a legnagyobb választékban kaphatók:

Róth M. utóda
kalap- és uri-divat üzletében.

Színes és fehér **ingek** dus választékban és méret szerint is készíthetők. — Férfi-, női- és gyermek **czipők** kizárólag a legjobb hazai készítmény!

PANAMA-KALAPOK!

Ezek tehát nem léptek sztrájkba, mert meg vannak elégedve a helyzetükkel. Voltak azonban Rimanóczy telepén kívül is műhelyek, hol szintén meg voltak elégedve a munkások s ezeket kényszerítették a szünetelésre, sőt tömeges megjelenéssel megakadályozták azokat, kik dolgozni akartak.

Ugy áll tehát a dolog, hogy a famunkások fele nem sztrájkol, fele pedig sztrájkol. Fele keres, fele veszti a munkabért két hét óta. Igazán hebehurgya módon csinált munka megszűntetés ez, melyben még a szakársak se támogatták egymást.

A sztrájkba lépőkkel aztán igazi basa politikát folytattak. Nem kell velük szóba állani, ki kell éhezteni őket, ez volt a jelszó.

Hát ez nem járja. Oly tehetetlen rendőrség mellett, amilyenek a miék bizonyult a lefolyt sztrájk alatt, mikor hol elfogott, hol kibocsájtott munkásokat, hol tárgyalt velük, mikor legjobban voltak izgatva, hol katonaságot koncentrált, mikor már meg volt a tárgyalás lehetősége s be is vált, mikor tűrte, hogy egyes csapatok itélő és végrehajtó hatalmat véve magoknak, megakadályoztak másokat munkájukban, ilyen esetben védtelenek a jobb munkások s az izgágák miatt — kiéheztetés politikáját kezdeni, durva inhumanitás.

Most az iparkamarai elnökhöz fordult a sztrájk-bizottság s hiszik, ennek tekintélye és humánus érzete szakít a basa politikával és megteremti a békét, mely éppen a legjóravalóbb munkások érdekében szükséges.

Elhamarkodott, sztrájk-elutasító modor e bérmozgalom kettős jegye s mind két fél elmondhatja, kár volt így tenni.

A pápa betegsége.

Róma, július 10. A Giornale d' Italia jelenti: Lapponi és Mazzoni a világ minden részéből táviratokat kapnak, melyekben arra kérik őket, hogy mentsek meg a pápát.

Róma, július 10. Oreglia, Gotti és Della Volpe biborosok fogadtatásánál a pápa azon óhajának adott kifejezést, hogy a biborosok látogassák meg mindennap.

Róma, július 10. (Éjjeli 12 óra 25 perc.) Mazzoni tanár este 10 óra 45 perczkor a Vatikánba érkezett. Miután kocsiját elküldte, azt vélik, hogy hosszabban fog ott időzni. Azt hiszik, hogy egy második beszúrás nem fognak eszközölni. Ma este nagyobb az élénkség a Szent Péter-téren, mint az elmúlt este.

A pápa ereje hanyatlóban.

Róma, július 10. Mazzoni tanár éjjel egyneked 1 órakor hagyta el a Vatikánt és úgy nyilatkozott, hogy a pápa állapota az utolsó orvosi jelentés kiadása óta rosszabbra fordult. Avval az elterjedt híreszteléssel szemben, hogy Mazzoni újból beszúrás alkalmazott a pápánál, kijelentette, hogy ezt még nem tartotta szükségesnek, azonban talán ma reggel meg fogja tenni. Ennélfogva a közvetlen veszedelmet kizártnak tartják. A pápa Mazzoni jelenlétében kevés táplálékot is vett. A szentatya, midőn Mazzoni nála volt, teljes öntudata birtokában volt.

Róma, jul 10. Reggeli 6 órakor a pápai lakosztályok ablakait, közöttük a

hálóterem ablakait is kinyitották. A Messagero Rossoni tanárral folytatott beszélgetést tesz közzé. Rossoni kijelentette, hogy a folyadékknak újból való meggyülemelése a mellhártyában a betegség rosszabbodását jelenti, azonban nem előreláthatatlanul. Az esetek nagy részében a folyadék összegyülemelése föl szokott ujalni. Szükségessé fog válni a műtét megismétlése, a mi azonban nem jár veszedelemmel. A szivgyöngesség ezen betegségnek és az agg kornak természetes következménye. Rossoni még azt is hozzátette, hogy azt hitte, a pápát a halálos ágyon fogja találni, pedig éppen ellenkezőleg, oly tiszta öntudatnál és oly szellemi üdeség birtokában volt, hogy ez a körülmény az igen gyakorolt orvost is tévedésbe ejthette volna a betegség komolyságát illetőleg. A Messagero szerint Rossoni tanárnak nincs reménye a pápa felgyógyulására, a katasztrófa beállását közelállónak tartja. A Popolo Romano azt mondja, hogy naponként három biborosnak engedik meg a pápa meglátogatását. Rossoni és Mazzoni délelőtt fél 9 órakor érkeztek a Vatikánba.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonat							
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	4.44	—	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V.-Velenze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34	
Féliczfürdő	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.50	

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53	
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00	
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—	
V.-Velenze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13	
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30	
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.32	

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch-park) nyitva mind a vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Schlauch bibornok halálának évfordulója. Istenben boldogult nagy egyházfejedelemünk, dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök elhalálzásának első évfordulóját méltó kegyelettel ülte meg az egyházmegye. A székesegyházban, valamint az egyházmegye összes plébánia-templomaiban szent miseáldozatot mutattak be a b. e. egyházfejedelem lelkiüdvéért. A székesegyházban d. e. 9 órakor volt a requiem, melyen Winkler József v. püspök, káptalani helynök pontifikált segédlettel. A gyászmisén sokan voltak jelen. — Debreczenben is, mint tudósítónk írja, gyászistenisztelet volt az ottani róm. kath. plébánia-templomban, mely ez alkalomból gyászpompát öltött. A szentélyben felállított hatalmas katafalkot az elhunyt bibornoki és főpásztori jelvényei borították. A requiemen, melyet dr. Wolafka Nándor v. püspök tartott infula alatt nagy segédlettel, jelen voltak a főgymnasiai bizottság, a tanári kar testületileg és nagy számú ajátatoskodó közönség.

* Bucsú a székesegyházban. 1752. év május 1-én tette le Ricca építőmester székesegyházunk alapkövét s 1780. június 25-én, Pünkösöd után 6-ik vasárnapon szentelte fel Kollonits püspök, ki ugyane napon lett kinevezve váradi püspökké. A székesegyház felszentelésének holnap, vasárnap van az évfordulója, mely ünnepet a szokásos fényvel ülik meg. A székesegyházban ünnepi nagy mise lesz s Pálffy Béla főreáliskolai hittanár predikál.

* Pályázat a Ferencz József-Erzsébet-ösztöndijra. A jövő 1903/4-ik tanévtől kezdve a budapesti m. kir. tudomány-egyetemen szegénysorsu és érdemes hallgatók részére alapított s évi 300 frtot aranyban kitevő Ferencz József-Erzsébet ösztöndíjak egyike kiosztásra kerül. Az ösztöndíjért folyamodóknak sajátkezűleg irt és kérvényüket e hó 15-ig 0 cs. és apost. kir. Felsőkéhez címzett kérvényüket e hó 15-ig kell a legfelső magán és családi alapok cs. és kir. vezérigazgatóságához (Bécs, Hofburg) benyújtani. A pályázat feltételeit a hivatalos lap tegnapi számában közli.

* Barabás Béla Nagyváradon. Dr. Barabás Béla, Nagyvárad város országgyűlési képviselője, holnap, vasárnap délben Nagyváradra érkezik. A függetlenségi 48-as párt a választókkal fogadja a vasutnál. Erre nézve a következő sorok közlésére kérték fel lapunkat: Tisztelettel felkérjük a Barabás-asztaltársaság összes tagjait, hogy Dr. Barabás Béla képviselő ur fogadtatása céljából e hó 12-én délelőtt a Széchenyi-szállodában leendő gyűlekezés végett minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek.

* Meteor az időjárásról. Negyednapja hűvös, borult, szeles és esős az idő, ami nagy akadály a folyamatosan levő aratásnak. Ha ez így tart még néhány napig, óriási kára lesz a gazdaközönségnek. Az aratás megakad, az erős szél megdönti a lábon álló gabonát, a záporok megfűllesztik a szemeket. Pedig erre a szomorúságra a Meteor, a kiváló időjós jóvendelése szerint kilátásunk van. Meteor ugyanis a következőket mondja:

Július hónap hátralevő részének változási csomópontjai 10—11—12—15—17—24—26—27. és 30. napokra esnek, amelyek számára nézve annyian vannak, mint a júniusiak. Így nem remélhetünk állandó huzamos jó időt, ha csak a Napon előjöhethető kitörésből származott foltok nem nyomóak el a csomópontok jellegét és addig, míg a Nap ezen felén vannak, huzamosabb meleget nem eredményeznének. Ezt ha észlelni fogjuk, számíthatunk ily meleg állandó időre. Addig azonban nem fejlődhetik ki állandó meleg, mivel 11—24. és 30. hűvös természetű csomópontok, amidőn lehűlést, esőt, szelet várhatunk. A többi csomópontok meleg jellegűek. Erős hatása a 15-iki. A hónap legváltozatosabb része 10—15-ik közé esik, amidőn a kirándulások tétele nem igen ajánlható. Ezen időköz az aratást is megfogja zavarni. Változatosnak, esősnek ígérkezik a hónap vége is, ahol a 26—30-iki csomópontok fejtik az erős hatásukat. A legnagyobb időköz a hónapnak harmadik negyede: 17—24-iki része.

* Ör utca rendezése. Az Ör-utcai új községi iskola épület mellett a tábornoki lak egyik melléképülete kiszögellik pár méternyire az utca közepe felé s disztelen, minden rondságra alkalmas beszögellést alkot. Steiner M. Albert törvényhatósági bizottsági tag indítványára a város közgyűlése elhatározta, hogy az utcát rendezzi, a kiszögellő éles sarkot levágtatja s a lebontott melléképületeket újjáépíteti. A munkálatok keresztülvitele, főmérnök költségvetése szerint, mintegy 3500 koronába kerül, de ebből az ócska anyagok értékesítése által mintegy 300 kor. megtérül. A belügyminiszter a közgyűlés határozatát a költségvetéssel együtt jóváhagyta.

* **Pályázatok a főgépészi állásra.** Nagyvárad város villamos művéhez már ki van nevezve a két fő tisztviselő: az igazgató és a főszerelő. Igen jelentékeny szerep jut még a város villamos művénél a főgépésznek, s ez az állás is teljesen képzett szakembert kíván. A főgépész állására a pályázat ki van írva s holnap, e hó 12-én jár le a pályázatok beadásának határideje. Eddig 23 okleveles gépező pályázott, köztük igen kiváló szakemberek vannak.

* **A harcziás párt sajtója.** Barabásék úgy látszik a sajtóban is fokozottabb mérvben akarják folytatni akciójukat. Erre volt az a körülmény, hogy a Kossuth-párt eddigi organumát, a *„Független Magyarországot”* az 6 frakciójuk kerítette hatalmába. Ennek megfelelőleg tegnap változás állott be a lap szerkesztőségében is, amennyiben: **Lengyel Zoltán** dr. országgyűlési képviselő lett a lap főszerkesztője és **Rátkay László** országgyűlési képviselő főmunkatársa, **Lóránt Dezső** tovább is felelős szerkesztő marad.

* **Hol van Széll Kálmán?** Gleichenbergben. Onnann írják, hogy Széll Kálmán és sógora, **Vörösmarty Béla** kuriai alelnök, Gleichenbergben időznek. A Zunder szálló vendégágyvébébe így iratkozott be Széll Kálmán: **W. Geheimrath Kolomann v. Széll.** Ratót, Ungarn-Vörösmarty Béla aki súlyos lajból most épült fel, csak hosszabb tartózkodás után reméli, hogy visszaszerzi egészségét.

* **Tolvajok garázdálkodása.** **Jakus Pál** helyi illetőségű, 22 éves rovott múltú egyén, ki betöréses lopás miatt 3 évet ült legutóbb Szamosújvárt, **Kovács Miklós** nevű társával elmúlt éjszaka 2 óra tájt **Gyarmathy Camilla** ev. ref. leányintézet igazgatójának Nagy Sándor-utca 14. sz. a. levő lakása ablakán bemászott. **Jakus** Kovács emelte fel az ablakig, s míg ez bent járt, addig társa éberem őrködött az utcán. **Vass Károly** rendőr, ki ez idő tájt őrszolgálatot teljesített az ezredévi emléktérren, észrevette a betörőket s odasielt, hogy elfogja őket. Kovács bottal támadt a rendőrré s rövid verekedés után futásnak eredt, előbb azonban figyelmeztette **Jakus** a veszedelemre. Az ablakon kimászott **Jakus** a rendőr azután üzdöbe vette s a fűzesbe menekült tolvajt beleszorította a Körösbe, ott elfogta s megkötözve a rendőrségre hozta. Ez idő alatt **Kovács Miklós** egyéb helyeken működött. Nevezetesen hazamenőben Gyár-utca 172. sz. a. lakó **Schvartz Arthur** lakására beosont és összeszedte ennek ruháit, 12 kor. pénzt s ezüst óráját. Hasonlóképen benézett az ugyanezen házban lakó **Stein Salamon**hoz is, kinek ruháit emelte el. Majd ezután Veres Balázs-utcán levő szállására tért. Szállásadónójától kávét kért, s miután az asszony elment a piacra, ennek 40 kor. értékű összes ruháit összeszedte és bucsu nélkül távozott. Lunét az Aradi-utca 171. sz. a. lakó **Osváth György** ételárushoz állított be és itt rántottát evett. **Osváth**ot azután elhívta, a Pecze-utca végén azonban elvált tőle, visszatért ennek szállására, feltörte az ajtót és elémelte **Osváth**nak 11 kor. pénzt, egy kettős fedeltű ezüst és egy tula zsebóráját. Mindezek után **Kovács Miklós** bucsut mondott Nagyváradnak. A rendőrség a legszelebb körben intézkedett a szökésben levő veszedelmes tolvaj elfogatása iránt.

* **Megégett aratók.** A vezekényi határban lévő Iratos pusztán nagy szerencsétlenség történt tegnapelőtt éjjel. Az ott dolgozó aratómunkások ugyanis este, mielőtt lefeküdtek, tüzet raktak a pajtában, hogy a szunyogokat kifűstöljék. Lefekvés előtt a tüzet nem oltották el abban a hiszemben, hogy az majd magától is elalszik. Így aludt el a munkásnép az égő tűz mellett, amely azonban lassan terjedt tovább mindaddig, míg belekapott az alomszalmába, ahol az aratók lefeküdtek. Ejjel felé nagy veszedelemre riadt fel a munkásnép. Egy **Takács Agnes** nevű leány vette észre a pajtá-

ban elterjedt tüzet, aki arra ébredt föl, hogy a ruhája az alomszalmától meggyuladt. A megégett leány nagy sikoltással menekült az udvarra, de vesztére, mert könnyű ruhája teljesen elégett, a leány pedig a nagy fájdalomtól összeesett. Hasonló sors érte **Virág Mari**, **Nyili Boris** és **Szántó Katalin** aratóleányokat, akik valamennyien égő ruhával menekültek a pajtából, de nem volt, aki megmentse őket, vagy segített volna rajtuk, mert az emberek az eleségük és munkásezközeik megmentésén fáradoztak. Az összeégett leányok közül másnap reggelre, mire a falubeli orvos megérkezett, **Takács Agnes** és **Nyili Boris** meghalt, a többinek az állapota is oly súlyos, hogy aligha maradnak életben. A megindított nyomozás során megállapították, hogy a szerencsétlenséget a munkások vigyázatlansága idézte elő.

* **Egy mérnök öngyilkossága.** **Máramaros-Szigeten** tegnap, 10-én nagy megdöbbenést keltett **Kozelka Györgynek**, a szakaszmérnöki iroda egyik képzett és buzgó tagjának öngyilkossága. **Kozelka** 40 éves férfi volt, ki családjával szerény körülmények között, de megelégedetten élt. Tegnap reggel eltávozott hazulról, hogy a hivatalos idő előtt még nagy sétát tegyen. Feleségének legkevésbé sem tűnt fel távozása. **Kozelka** egyenesen kiment a városhoz alig egy negyedóránnyira fekvő **Petőfi** ligetbe és ott, közvetlen az Iza folyó partján agyonlőtte magát. Öngyilkosságának okát nem tudják.

* **Elhunyt ifju.** Egy derék ifju: **Gyíng Jenő** városi birtok-nyilvántartó, hosszas betegség után tegnap elhunyt. Súlyos tüdőbaj ölte meg; mely korán megtámadta szervezetét s az orvosi tudomány nem volt képes visszaszerezni egészségét. Mint havidijas szolgált Nagyvárad városát, s körülbelül egy évvel ezelőtt, **Bezlanovits Nándor** halála után átvette a város birtoknyilvántartásának vezetését, a melyet nagy buzgalommal teljesített. Közben erejét meghaladó szorgalommal tanult s mint magántanuló, ez év elején érettséget tett. Küzdött, hogy jövőjét biztosítsa, de igyekezetének gyümölcsét már nem élvezhette. Huszonhét éves korában hunyt el. Temetése holnap, vasárnap, július hó 12-én délután 4 órakor lesz a Szent-Anna-utcai gyászháztól. Béke poraira!

* **A féltékenység halottai.** Véres családi dráma történt a torontálmegyei **Lőri** családban község határában levő csöszházban, ahol ez idő szerint **Bagyovics Ferencz** határcsász lakott a vele vadházasságban élő **Bucskó Rozállal**. **Bagyovics**eknek két gyermekük volt. Ez azonban nem szüntette meg köztük azt az áldatlan viszálykodást, amelyet **Bucskó** féltékenysége idézett elő, de amire az asszony magaviselete is elég bő anyagot szolgáltatott. Tegnapelőtt este, amikor **Bagyovics** a szállásra ért, az asszonyt nem találta a lakásban. Keresésére indult és egy távolabb eső helyen megtalálta bizalmas beszélgetésben **Béres Andrással**. A féltékeny **Bagyovics**ot ez a dolog annyira felbőszítette, hogy lekapta válláról a fegyvert s azzal rálőtt **Béresre**, akit a nyakán lőtt keresztül. Az asszony futva menekült a ház felé, ahova **Bagyovics** követte. A feldühösödött ember itt baljával támadt a hűtlen asszonyra, akit gyermekei körülvették. De a kemény-szívű embert nem lágyította meg a két apró gyermek jajveszékése, sem pedig anyjuk könyörgése, lecsapott az asszony fejére, kettévágta az egész koponyáját s teljesen összedarabolta. Ezután a két gyermeket végezte ki egy-egy baltacsapással. A vérengzés elkövetése után a gyilkos bezárta a halottakat a szobába, ő pedig eltávozott a faluba, ahol leitta magát. A csendőrség a korcsmában lepte meg a gyilkost, hol letartóztatták.

x **A n. é. közönség szíves figyelmébe ajánljuk Fülöp István** jó hírnévnek örvendő vendéglőjét és szállodáját, ugyszintén a mai kor igényei szerint átalakított kerthelyiségét, mely

az indóház mellett van. Jó és izletes ételeiért, tisztán kezelt boraiért, ugyszintén pontos és előkény kiszolgálásáért minden oldalról elismerést érdemelt ki. Továbbá különös gondot fordít szállodájára, melynek szobáit egészen újonnan restauráltatta, a szobaárakat pedig tetelesen leszállította, hogy ez által is tanubizonyosságot adjon üzletének szoliditására. Kerthelyiségében naponta egy jól szervezett cigánybanda szórakoztatja a m. t. vendégeket. 134.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a **Nagyvárad** **Műszaki Villamos Vállalat**ól (Nagyvárad takarékpénztár-épület) költséget kér, mely a **legalaposabban és teljesen díjmentesen** állittatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

* **Találtak** 6 drb. vasúti kalauzi szolgálati könyvet és egy kapukulcsot. Atvehető a rendőrségen.

Igazságszolgáltatás.

Pörlekedő városatyák.

Nagy port vert pár hónappal ezelőtt Nagyváradon egy szerencsétlen nevelő eseté, aki egyik tekintélyes gyárosnál, ahol alkalmazva volt, öngyilkosságot követett el. A rendőrség az esetet a nyilvánosság elől elvonta s a sajtóval nem közölte. Ezáltal különféle híreknek adott tápot. A legközelebbi városi közgyűlésen dr. **Friedländer** Samu biz. tag e tárgyban interpellációt intézett a főkapitányhoz. Beszéde közben azonban kellemetlen incidens történt. Dr. **Moskovits** József erősen sértő kifejezéseket kiáltott oda dr. **Friedländer**nek. Később az utczán is találkozott **Friedländer** Samuval s ismét erősen megsértette.

Friedländer Sámuel e miatt becstület sértési pört indított, melyet tegnap tárgyal **Eperjessy** aljárásbíró.

A tárgyaláson **Moskovits** József dr. ügyvédjével, **Várady** Zsigmond dr. rral jelent meg. **Friedländer** Sámuel pedig maga terjesztette elő panaszát.

Friedländer S. kifejti, hogy az ismeretes közgyűlési felszólalásával csupán a rendőrség eljárását kritizálta s **Moskovits** azért ártotta magát a dologba, hogy a komendánsrét eladásakor keletkezett gyűlöletének kifejezést adjon. Hiszen már akkor is megsértette őt **Moskovits**, de ő nem kért elégtételt, mert oka volt rá.

Moskovits József válasza **Friedländer** Sámuel közéleti működését, **Czirok Károl**nak nevezi **Friedländer**et s kifejti, miként igyekezett az ismert öngyilkosságból az ő atyja családját belekevern.

Ez állítások czáfolására **Friedländer** több tanu kihallgatását kéri.

Eperjessy járásbíró a tanítók kihallgatását mellőzi, mert **Moskovits** a súlyos sértések elkövetését beismerte.

A bizonyítási eljárás után **Várady** Zsigmond dr. terjesztette elő a védelmet s **Moskovits** dr. felmenteni kérte, míg **Friedländer** Sámuel fogalmazás vétségében kérte büntetésnek ítélni.

A vád és védelem meghallgatása után **Eperjessy** albiró **Moskovits** József drt becstületsértés vétségéért 200 korona pénzbüntetésre ítélte, míg a rágalmazás vádját alól felmentette.

Moskovits az ítélet szigorúsága miatt, **Friedländer** dr. pedig a rágalmazás megállapítása végett felebbezett.

Körmönfont család. A. G. vidéki nagybirtokos 70.000 forint kölcsönt akart fölvenni egyik régi nemesi birtokára. Összekötésbe lépett Rott Sámuel ügyökkel, akivel a lapok apróhirdetési útján ismerkedett meg. Rott ugyan még senkinek sem szerzett hitelt, mert nem állott összekötésben semmiféle pénzintézetrel, másnap azonban mégis lement a földbirtokoshoz egy vastag aranyszínű láncszal ékesített ur kíséretében, akit mint a földhitelintézet főbecsűsét mutatott be. Ez az ember pedig valamikor vászonkereskedő volt és család bukás miatt nyolcz hónapi börtönrre ítélték s mikor büntetését kiállotta, Rott Sámuellel közkereseti társaságot létesített a megszorult földbirtokosok kiszípolozására. A földbirtokos — a mi földbirtokosainknál szokásos naivsággal — szívélyesen fogadta a két vén szédelőt, kocsihoz tette őket, azután a késő estig mutogatta, dicsérte előtük a földbirtokot, végül megjegyezte, hogy ő arra 70.000 forint kölcsönt kar.

— Megbocsát uram, de az én becslésem szerint az intézet nem adhat többet 50.000 forintnál — válaszolt erre a köpczös ur ki-mért hangon.

— Akkor ön nagyon felületesen vizsgálta meg a birtokot, mert gróf W. 250.00 forintot ígért érte.

— Kérem, nekem mindig csupán az intézet érdekét szabad szem előtt tartanom s így nem vehetem figyelembe azt, hogy ez régi nemesi birtok, nálunk csupán a reális érték jöhet tekintetbe.

Még rövid ideig vitakoztak s miután a földbirtokos nem volt képes kapacitálni a becsűst, bosszusan fordult az ügyökhöz:

— Miért hozott ön magával ilyen skrupulózus embert, akivel nem lehet boldogulni? Ötvenezer forintot nem fogadhatok el, mert nekem török-szakad, 70.000 forintra van szükségem.

Az ügyök bizalmasan félreintette A. G.-t.

— Nagyságos uram nem tudja, hogy kell az ilyen emberrel bánni. Adjon neki 500 forintot, attól nyomban megszéledül és három nap alatt megkapja a kívánt összeget.

A földbirtokos léprement, megvesztegette a becsűst, aki erre szentül megígére, hogy kedvező információt ad az intézetnek. Minthogy A. G. négy nap múlva sem kapott értesítést, fölment Budapestre és itt csakhamar megtudta, hogy őt csudarai becsapták. Most már a budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbírája foglalkozik az ügygyel.

IRODALOM.

„Magyar Alkotmány és jogtörténet“

Timon Akosnak, a budapesti tudományegyetem nagybíró tanárának *Magyar alkotmány és jogtörténet* című, 1902. szeptember havában megjelent munkája immár második kiadását éri meg. Szinte páratlanul áll a tudományos könyvirodalomban, hogy alig hat hónap alatt az első kiadás teljesen elfogyjon, úgy hogy abból példányok már hónapok óta egyáltalán nem kaphatók.

Nem lehet azonban csodálkozni e siker fölött azon általános elismerés után, a melylyel a tudományos világ és a nagy közönség egyaránt fogadta e munkát, mint első olyat, mely a magyar nemzeti jogfejlődésnek tudományos rendszerét megalkotja, a melyben egész jogunk és alkotmányunk története rendszeresen tárgyalatik; a melyben a szerző mélyreható forrástanulmányok alapján kimutatja az alkotmányunkban és jogintézményeinkben mindenkor mutatkozó sajátos nemzeti elemet és ezzel meg-honosítja a nemzetes jogtörténeti irányt úgy a jog tudományos művelésénél, mint a jogi oktatás terén.

E nagybecsű munka, mely alkotmányunk és jogintézményeink multját, eredetét és fejlődési menetét a magyar nemzet őskorától a XIV. század közepéig tárgyalja, három korszakra oszlik; u. m. az ősi magyar államszervezet, a Szent István létesítette államszervezet és a szent korona államszervezet korára. Tüzetesen elöadja nemcsak a közjogi, hanem a magán-, büntető és perjogi intézményeket is.

Senki azelőtt oly alaposan nem fejtette ki a szent korona elméletét, a vármegyék, városok alakulását és önkormányzatuk kialakulását.

Bár első sorban tankönyvnek készült e munka, mégis szinte nélkülözhetetlen minden politikusnak, bírónak és közigazgatási tisztviselőnek. Miként egyik kritikus találóan megjegyzi: »odaváló ez a könyv a törvénytár első kötete elé, mert törvényeink leszármazó nemzetségi-tábláját írja meg, odaváló a hatóságok asztalára, mert nem képzelhetünk el berendezett közigazgatási könyvtárt e könyv nélkül.«

Kellően méltányolni fogják e könyv becsét bizonyára nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is, ha olvassák azt német kiadásban, mely ugyancsak most jelenik meg a hirnemes berlini Puttkammer és Mühlbrecht cégénél.

Timon Akos *Magyar alkotmány- és jogtörténet*-ének második kiadása f. é. augusztus havában az előirrot czég kiadásában fog megjelenni, a műből azonban 20 iv már e hó végén elhagyja a sajtót s ezen iveket a mű előfizetői — ha úgy kívánják — előre is megkaphatják. Ep ezért kérjük a t. előfizetőket, sziveskedjenek a mű megrendelésékor velünk közölni, vajjon az 1—20 iveket előre öhajtsák-e megküldetni, vagy pedig a teljes művet egyszerre annak megjelenésekor.

A teljes mű ára 14 korona. Előfizetéseket elfogad előirrot könyvkiadóhivatal, valamint minden hazai könyvkereskedő. Budapest, 1903 július hó 1. *Hornyánszky* Viktor könyvkiadóhivatala, V., Akadémia-u. 4.

NYILTTÉR.*

Kecskeméty István

étterme és sörcsarnoka,
Nagyvárad, Lukács György-utca sarkán.

Naponta frissen csapolt *márcziusi sör*.

315 Saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BORO K.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák

étlap szerint vagy megállapított árak mellett
elfogadtatnak.

ABONNENSEK

elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a *vidéki utazó közönség* szives figyelmét felhívni, hogy

vendég-szobáimat

ujjonnan berendeztem és tisztántartására
különös gondot fordítok, ugyszintén

szállóhely

s olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

TAVIRATOK

A pápa állapota.

Róma, július 9. (Saját tud. távir.)
A pápa ma betegágyához szolitotta unoka-öcscsét s intette a felebaráti szeretetre, s megható búcsu szavak után reá adta áldását.

Róma, július 9. (Saját tud. távir.)
Dél előtt Mazzoni tanár ismét mellkas csapolást eszközölt a pápa mellén, s mintegy 1000 grammnyi véres savós váladékot távolított el. A pápa az ope-

ráció után ismét megkönnyebbült, de ereje rohamosan hanyatlak. Az operáció alatt a magyar-osztrák és a spanyol követ, a biborosok és a pápa unokaöcscei a szomszéd teremben tartózkodtak, s az orvosok az operáció után sem bocsátották őket a pápa ágyához.

Róma, július 10. (Saj. tud. táv. A pápa régebbi öhajtságát, hogy a Lateráni bazilikában temessék el, meg ismételte.

Róma, július 10. (Saj. tud. táv.)
Diplomáciai körökben elterjedt hír, hogy Ausztria-Magyarország a pápaválasztás alkalmával vető jogával fog élni *Rampolla* biborossal szemben.

Róma, július 10. (Saját tud. távir.)
A pápa jelöltek közül *Peregrino* és *Gotti* biborosokat a pápa magához kérlette, s zárt ajtó mögött sokáig beszélgetet velük. E tanácskozásnak igen nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A képviselőházból.

Budapest, július 9. (Saját tud. táv.)
Hock János: A kormánypart szervezete bénító és gyöngítő a párt működésére s ez az oka, hogy Széll csak fél kézzel kormányozhatott, másik kezével pedig a pártegységet kellett fentartania. Elismeri Széll érdemeit. Sokra becsüli azokat az alkotásokat, melyeket a volt nemzeti párt közreműködésével létesített. Három ember közös vívmányai a Széll érdemei, melyek létesítésében *Széll* a gépész, *Apponyi* a hajtóerő, *Szilágyi* a locomobil és a párt *csak a fék volt*. Széll meddő lett volna, ha e többi tényezők vele nem munkálnak. Helyteleníti az obstrukcio félbeszakítását, mert nemzeti vívmányaink forognak kockán. Az obstrukcio félbeszakítása olyan merészség, mintha a tyúk 2 hét után leszállana tojássairól, hogy majd idő multán folytassa a költést, de már akkor késő lesz (Eljenzés a szélső balon) Héderváryt nem ösmerem, de a neve mindig suhogó ostor volt, valahányszor kombinációba került. Heggyözödése, hogy a nemzeti vívmányokért le kell számolni a párt élet hazugságaival s erősen hiszi, hogy legjobbaink talpra állanak nemzeti érdekeinkért (Lelkes eljenzés a szélső balon). Kijelenti, hogy ő bár a kiegyezés híve, de követeli, hogy kölcsönös paritás hassa át minden ízében a két állam szövetségét. (Lelkes taps.)

Hodossy Imre Hoch János beszédére reflektálva megjegyzi, hogy sok a letörölni való retorikai máz *Hock* beszédén, s a *Hock* beszéde csak szubiekvív vélemény lehet, míg a tárgyilagos politika bélathatja, hogy a nemzeti párt elfogadta Széll programját és viszont Héderváry is Széll nyomdokain halad, s mig az ellenkezőről meg nem győződünk, nincs ok a támadásra. Elítéli az obstrukciót s elfogadja Héderváry programját.

Ezzel az ülés véget ért.

Balkáni hírek.

Konstantinápoly, július 10. Az ideérkezett jelentések szerint úgy látszik a bolgár kormány meggyőződött arról, hogy a porta ellen emelt vádak nem teljesen indokoltak és csendesebben itéli meg a

helyzetet. Miután a porta elhatározta, hogy Gerassimos strumicai bolgár metropolitát rehabilitálni fogja, megfelelő utasításokat adtak az illető községi hatóságoknak. — Az osztrák-magyar és orosz nagyköveteknek a porta által küldött június 18-ától július 1-ig terjedő időzökre vonatkozó kimutatás szerint a monasztiri villajetben 8, a szalonikibe 7 és az üszküriben 3 összeütközés fordult elő a bandákkal. A drinápolyi válnak a bandák üzelmeiről szóló táviratainak másolatait is a nevezett nagykövetségekhez juttatták.

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

S o r s j á t é k.

Regény.

Írta: Stella (Szöke Berta.)

31.

Vajda ilyenkor bosszankodva kérdezte, mirek az a sok tudomány egy leánynak? Mi hasznát veszi annak egy tanítónő, akinek esetleg az abc-ét kell a gyerekek fejébe verni. Az anya sóhajtozva mondta el sógorának az okot. — Szégyeljétek magatokat — kiáltott ilyenkor haraggal a nagybácsi — ha ebben a korban nem tudtok más tárgyat találni a levélíráshoz, mint amit a tudományos könyvekből kell kihalásnotok.

Márta mosolyogva hallgatta e szemrehányásokat, nem törődött velük. Felőle beszélhetett ki-ki amit neki tetszett, csak azt tette, amit jónak látott. Apja nem kifogásolta eljárását s elég volt neki. Különben az ifju ember leveleit mindig megmutatta s a válasznál kikérte tanácsát.

Egyszer Láposi azt a kérdést intézte Mártához: Osztya-e azok véleményét, akik azt állítják, hogy férfi és nő között tartós barátság nem létezik.

A kérdés akkor aktualis volt, egy csapat tudós vitatkozott e fölött éppen. Márta a vitatkozásokat figyelemmel kísérte s nagy körültekintéssel járt el a feladat megoldásánál. Végre több napi buvárkodás után, egy igazán kifogástalan s rendkívül szellemes értekezést állított össze. Természetesen az állítás ellen érvelt. Kíváncsian várta a választ. Eközben olyan különösen érezte magát. Az, amit leirt, a miről Láposit meg akarta győzni, amivel ez állítást megdönteni szándékozott, oly kevéssé talált visszhangra belsejében. De mit tehetett, csak nem vall saját maga ellen?

A felelet csakhamar megérkezett, de Márta nem volt vele megelegedve. Az ifju ismét olvasott a sorok között s ez bosszantotta őt nagyon. — Érvelései igen ügyesek, a kis értekezés tele van szellemmel, de . . . sok benne a plágium és a valószínűtlen — írja a többiek között — On azt állítja, hogy a férfi és nő közötti tartós barátság nem változik szerelemmé, bizonyítja is azt egygyel-mással, de mint a sorok között olvasom, nincs teljesen meggyőződve azon bizonyítások valóságáról. On meg saját magáért, sem felelhet minden esetben, hogyan vállalhatna felelősséget a férfiert. Távol tudná tartani magától, ez sem bizonyos, aztán tmlajdonképen nem egyesekről, hanem az egészről volt szó. Hanem, kedves barátom, fogadjja üdvözetemet! Onnek olyan kitűnő tolla van, aminőt nőnél ritkán láttam. Leveleiben határozott tehetség nyilatkozik meg, az írás művészete iránt. Nem próbálkozott még?

A leánynak igen hízelt ez a nyilatkozat, tehát már más is észre veszi a benne lapangó tehetség szikráit? De ezen boldogító érzést csakhamar elnyomta az a tudat, hogy Láposi mélyebben bepillantott gondolataiba, mint azt szeretné.

Es ezek a gondolatok, érzelmek olyan csudálatosak voltak, úgy szeretett volna azoknak néha a zongoránál kifejezést adni, de hát a szűk kis lakásba nem jutott hely neki, azért

hát el kellett adniok. A szülők csak leányuk biztatására váltak meg a kedves hangszertől. Minek nekem? — mondta — Ez idén a zár-dába is gyakorolhatok, ha meg lettem a képesítőt, úgy sem használnám, csak tönkre menne.

Most aztán sajnálta nagyon, de persze nem szólt róla senkinek. Kinek is szólhatott volna, ki értette volna meg? Anyjától mindinkább elidegenedett, az utóbbi időben mind élesebbé váltak azok az ellentétek, melyek neki már oly sok keserű órát szereztek. Hány-szor szeretett volna keblére borulni, kiönteni szívet, mely néha olyan ellentétes érzelmekkel telt meg. De hát anyja nem tudta, nem akarta őt megérteni. Az az örökké gáncsoló, rosszaló hang, melylyel hozzá szólt, fájt neki végtelenül, s hogy ezt kikerülje, a lehető legtartózkodóbb volt. Apja meg . . . hogyan tárhatta fel szívet előtte, hisz férfi és lehet a féli a nőnek bizalmasa a szó igazi értelmében? lehet-e közöttük olyan barátság, mint nő és nő között? Nem. Láposi éles megfigyelő tehetséggel birt, hogy belelátott a lelkébe! Nem szeretném, ha vallatóra fogna — gondolta sokszor.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A föld termőképességének fokozása elektromosság útján.

A népesség szaporodásával az áru utáni kereslet is nő. A kínálat ellenben — ha a produkció nem tarthat lépést a fogyasztás emelkedésével — csökken, minek következtében azután az illető termék árának emelkedése, ami ha huzamos ideig tart, vagy plane állandó, egész osztályok életviszonyainak megváltozását vonja maga után.

Erthető ennélfogva, hogy az emberiségnek productiv része folyvást törekszik, hogy a termelési módokat a kor kívánalmainak megfelelően olyképen tökéletesítse, hogy a kereslet és kínálat közötti egyensúly fenttartható legyen.

Az emberiség említett productiv részének eme fáradságos munkájára nem csekély befolyással volt eddig is az elektromosság törvényeinek megismerése és azoknak, a termelés tökéletesítésére való sokoldalú felhasználása.

Elektrotechnika nélkül számos iparág beláthatatlan időköz nem fejlődhetett volna a tökéletesség oly fokára, mint azt ma egyik-másik iparágban örömmel tapasztalhatjuk.

Vegyi ipar és a műszaki iparágak, továbbá a közlekedés, energia átvitel és világítás befolyásolják leginkább a termelést, pedig ezek az elektrotechnika felhasználása nélkül épen-séggel nem fejlődhetek volna odáig, ahol ma vannak.

Sok magas hőfokot igénylő vegyi termék előállítását, egyes betegségeknek gyógyítását, a városok közlekedési viszonyainak mai fejlettségét, a távolba jelzésnek ma ismeretes számos módját még felszázad előtt is merő agyremeknek hittük és így, ha a technikának bámulatos fejlődését némi érdeklődéssel követni nem találtuk kényelmetlennek, volt alkalmunk hozzá-szokni ahhoz, hogy egy-egy új ideával szemben — már az első tekintetre — visszautasító magatartást ne tanúsítsunk. Ezeknek előre bocsátása után, körül-belül egy emberöltő alatt szerzett és kísérleti tapasztalatokkal életképesnek igazolt eljárásról hozhatunk hírt, mely mező-gasdaságunkban valóságos forradalmat elő-idézni hivatott. A termények és növényeknek elektromos kezeléséről van szó, mely kezeléssel azoknak fejlődési ideje rövidíthető, valamint anyagtartalmuk jelentékenyen növelhető.

A „Technológiai Lapok” szerkesztője „Zachara Lajos” több, a fentebb említett téren kísérleteket végzett tudósokkal érintkezésbe lépett s a megejtett kísérletek eredményeit eredeti helyről beszerezve, kellő adatokkal és magyarázatokkal kiegészítve, külön füzet alakjában közzétette.

Ezen brosurájában röviden megemlékezik mindazon tudósokról, a kik az elektromossággal a növényeknek fejlődését, illetőleg a föld termőképességének növelését célzó kísérletek-

kel foglalkoztak és ismerteti azon okokat, melyeknek alapján az elektromos áram a növények gyorsabb és agyagtartalom tekintetében dusabb fejlődését idézné elő s végül ismerteti részletesen Dr. Selim Lemström helsingfors-i egyetemi tanár és kiváló természettudós által végzett kísérleteket és azoknak meglepő eredményeit, mely szerint a föld termőképessége 40—90%-kal fokozható elektromosság által. Végül számítási példákkal is igazolja ezen rendszernek gazdagosságát és gyakorlatban könnyű alkalmazását.

Gazdálkodó közönségünk, általában mindenkinek, ki a föld termőképességének fokozását kipróbálni óhajtja, valamint mindazoknak, kik érdeklődnek a tudomány terén előforduló haladás iránt, de azoknak is, kik foglalkoznak a nemzetnek gazdasági ügyeivel, melegen ajánljuk e füzetke olvasását, mely-nél közérdekebb munka mostanában nem jelent meg a könyvpiaczon.

A csinos kiállítású füzet Kilián Frigyes budapesti m. kir. egyetemi könyvkereskedő bizományában jelent meg és kapható a „Technológiai Lapok” kiadóhivatalában és valamennyi könyvkereskedésben 50 fillérért.

Határidők.

Budapest, július 10.

Buza októberre	— — — — —	7.86
Buza áprilisra	— — — — —	7.88
Tengeri	— — — — —	6.26
Rozs okt.	— — — — —	6.80
Zab ápr.	— — — — —	5.90
Káposzta, repcze, aug.	— — — — —	11.90

Értéktőzsdé

Budapest, július 10.

Osztrák hitel	— — — — —	688.50
Magyar hitel	— — — — —	749.50
Allamvasut	— — — — —	694.—
Rimamurányi	— — — — —	488.—
Magyar jelzálog	— — — — —	585.25
Salgótarjáni	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. július 10-én.

Magyar aranyjárdék 4	— — — — —	120.50
Magyar koronajárdék	— — — — —	91.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/2%	— — — — —	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2/10%	— — — — —	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	98.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	—
Horváth szlavonföldterhermentési kötvény	— — — — —	99.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	198.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	— — — — —	156.—
Osztrák járdék papirban	— — — — —	100.10
Osztrák járdék papirban	— — — — —	100.20
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	120.75
Osztrák korona járdék	— — — — —	100.75
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	153.—
Osztrák magyar bank részvény	— — — — —	16.—
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	730.50
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	665.50
Páti vista	— — — — —	95.80
29 frankos arany (Napoleon'dor)	— — — — —	19.05
Németbirodalmi márka	— — — — —	117.40
Londoni vista	— — — — —	239.40
20 márkás arany	— — — — —	23.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején

312

A

„Nagyvárad-i hitelbank részvénytársaság“

működését Kossuth Lajos-utca 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítása.**Előlegek** értékpapírokra és áru-készletre.**Jelzálogkölcsön** nyújtása házakra és földekre.**Értékpapírok** vétele és eladása.**Szelvények és kisorsolt érték-papírok** beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad-i Takarékpénztárnál. 307.

Egy-két középiskolát végzett fiu

tanulóul

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

Nagyvárad-i Takarékpénztár, részvénytársaság.

H Á S Z M A N Ó

kézmű és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Fő-üzlet: Zöldfa-u. elején. Fiók-üzlet: AMERIKAI ÁRUHÁZ Fő-u. Figyelmeztetni kívánom mindazokat, kiknek a **költözködéskor** bármely cikkben szükségletük volna, hogy nemcsak rőfős árukban, hanem **szőnyeg, madracz, paplan garnitúra, szövet- és csipke-függönyökben** is óriási raktáram van amit nálam a már ösmert**olcsó és szolid árban lehet beszerezni.**

Minden 10 frt bevásárlásnál kívánatra egy életnagyságu fénykép lesz nagytva. 260

Távbeszélő: 67. sz.

KRUGSTEIN IZIDOR UTÓDA

Súgöny cím: Rosenberg Izsó

Rosenberg Izsóépítkezési anyagok, gazdasági cikkek és zsiradékok nagy raktára
Nagyvárad, Kossuth-utca.I-ső rendű **BEOCSINI** Portland-CEMENT.
I-ső rendű **Román-CEMENT.****EGERESI** alabastrom és szobrász **GIPSZ.****MENYEZET NÁDFONAT.****CEMENTLAPOK** és **BETONCSÖVEK.****CARBOLINEUM** és **TINCTORAL**

megóvják a fát a korhadástól.

K Ö A G Y A G C S Ö V E K. Valódi **ASZFALT FEDÉLLEMEZEK.**Aszfalt **ELSZIGETELŐ** lemezek.**Köszén-Kátrány.****Gazdasági cikkek:**

Kitűnő minőségű gép- és henger-olajok.

I-a **REPCZE-OLAJ** (égető-olaj).

Első rendű

250

TOVOTTE gépszir, kocsikenőcs és petroleum
CARBOLSAV. CREOLIN.